

แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ THE GUIDELINES FOR STUDENT AFFAIRS ADMINISTRATION OF RAJABHAT UNIVERSITY

รมย์รุมภา ณัฐธัญตฤง¹

RHOAMRUMPHA NATTHUNATIRUI

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

PRASERT INTARAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 33 แห่ง โดยใช้หลักการของประคอง กรรณสูตร ที่กำหนดให้ใช้ตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 10 คนคือ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา แห่งละ 1 คน ตัวแทนรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาของคณะ 4 คน ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา 1 คน นายกองค์การนักศึกษา 1 คน ตัวแทนประธานสโมสรนักศึกษา 1 คน และคณะกรรมการนักศึกษา 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .994 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) การจัดระบบการประสานงานและการสื่อสาร (2) การส่งเสริมการบำเพ็ญตนเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (3) การเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน (4) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และ (5) การบริการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ 2) แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งสิ้น 10 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดบริการปัจจัยพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมภายในและนอกมหาวิทยาลัย 2) จัดบริการดูแลสวัสดิภาพของนักศึกษา 3) จัดบริการด้านอาชีพให้กับนักศึกษา 4) การส่งเสริมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา 5) การพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา 6) สร้างความโดดเด่นด้านอัตลักษณ์ของนักศึกษา 7) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการในงานกิจการนักศึกษา 8) พัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในงานกิจการนักศึกษา 9) ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรมไทย และ 10) สร้างเครือข่ายด้านกีฬาระหว่างสถาบัน .

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักศึกษา / มหาวิทยาลัยราชภัฏ

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

This research aimed to determine: 1) the components of student affairs administration of Rajabhat University, 2) the guidelines for student affairs administration of Rajabhat University. The sample size consisted of 33 Rajabhat Universities. There were 10 respondents from each Rajabhat University which included 1 Vice President of Student Affairs Administration, 4 Associate Deans of Student Affairs Administration, 1 Director of Student Development Division, 1 President of the Student Organization, 1 Student Club President, and 2 Student Committees, with a total of 330 respondents. The research instruments were semi-structured interview form and questionnaire. The reliability was .994. The descriptive statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Exploratory Factor Analysis, and content analysis. The findings of this study were as follows: 1) There were 5 components of student affairs administration of Rajabhat University; (1) setting coordination system and communication, (2) promoting social and environmental practices, (3) strengthening the ability to work and live together, (4) promoting internal and external university activities, and (5) enabling student support services 2) There were 10 guidelines for student affairs administration of Rajabhat University; (1) allocating the basic and environmental factors within and outside the university, (2) student welfare services, (3) career services for students, (4) encourage student activities, (5) develop learning to students, (6) create outstanding identity for students, (7) promote and develop the student affairs management system, (8) development the person who responsible for student affairs, (9) promoting Thai arts and culture and (10) create a sports network between institutions.

KEYWORDS : STUDENT AFFAIRS ADMINISTRATION / RAJABHAT UNIVERSITY

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการแข่งขันเกิดขึ้นระหว่างบุคคลและในหลาย ๆ องค์กร การที่บุคคลและองค์กรต่าง ๆ จะอยู่ในสังคมได้นั้นจะต้องอาศัยศักยภาพและปัจจัยอีกหลายอย่าง การศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะเพิ่มศักยภาพให้กับบุคคลและองค์กร และการศึกษาทำให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญงอกงาม การที่โลกมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาก็จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นตามไปด้วย การปฏิรูปการศึกษาก็จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาบุคคลและองค์กรหลายๆ ด้าน เช่น พัฒนาด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลและองค์กรได้มีศักยภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้ การจัดการศึกษาของรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. 2560 มาตรา 54 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560:14)ว่าด้วยเรื่องรัฐจะต้องจัดการศึกษาให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย ตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 65) ซึ่งเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ

ทุนมนุษย์ คือ ปรับเปลี่ยนค่านิยม พัฒนาศักยภาพคน
ยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดปัจจัยเสี่ยงและเพิ่ม
ประสิทธิภาพด้านสุขภาพของคน พัฒนาระบบการ
ดูแลสังคมสูงวัย และผลักดันให้สถาบันทางสังคมมี
ส่วนร่วมและทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมใน
ด้านความรู้ คุณธรรม การใช้ชีวิตอย่างมีระเบียบวินัย
มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจที่เมตตา มีความอดทน
ขยัน พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ
อย่างมีสติ รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
ต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานให้สังคมและประเทศชาติมีความ
มั่นคงยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารกิจการ
นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อทราบแนวทางการบริหารกิจการ
นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ
วิจัย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการกำหนดสมมติฐานของการ
วิจัยดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นพหุองค์ประกอบ
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการ
นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นพหุวิธี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา สถิติ ข้อมูล
วรรณกรรมและปัญหา รวมทั้งงานวิจัย ตลอดจน
รายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครง
ร่างและนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติและ
ดำเนินการต่อไป ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมและสังเคราะห์
เนื้อหา จากผลงานวิจัยและการสร้างเครื่องมือให้มี
ความสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิจัย เก็บข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทำการ
ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การ
รายงานผลการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้คือ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่าง ตามหลักการของ
ประคอง กรรณสูต ที่กำหนดให้ใช้ตัวอย่างไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 25 ได้จำนวนตัวอย่าง 33 แห่ง แต่ละแห่งมีผู้ให้
ข้อมูลจำนวน 10 คน ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่าย
กิจการนักศึกษา 1 คน ตัวแทนรองคณบดีฝ่ายกิจการ
นักศึกษาของแต่ละคณะ 4 คน ผู้อำนวยการกองพัฒนา
นักศึกษา 1 คน นายกองค์การนักศึกษา 1 คน ตัวแทน
ประธานสโมสรนักศึกษา 1 คน และคณะกรรมการ
นักศึกษา 2 คน รวมทั้งสิ้น 330 คน และการสนทนา
กลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3
ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่าย
กิจการนักศึกษา 33 คน รองคณบดีฝ่ายกิจการ
นักศึกษาแต่ละคณะ 132 คน ผู้อำนวยการกองพัฒนา
นักศึกษา 33 คน ประธานสโมสรนักศึกษา 33 คน
นายกองค์การนักศึกษา 33 คน และคณะกรรมการ
นักศึกษา จำนวน 66 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 330 คน
ตอนที่ 2 ตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบแนวทางการ
บริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Check-list) มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5
ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) โดย
ผู้วิจัย ได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก 5 ระดับ
และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดย
ใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค
(Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความ
เที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .994 ตอนที่ 3
แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสอบถามความคิดเห็น
ของผู้ที่เกี่ยวข้องแนวทางการบริหารกิจการนักศึกษา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จวิเคราะห์องค์ประกอบ
เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อให้ได้
องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ และวิธีการหาแนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้วิธีการแบบสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการหาแนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิระดับผู้บริหาร 2 คน ระดับปฏิบัติการ 3 คน และระดับนักวิชาการ 2 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึง ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยทำหนังสือถึง ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ตัวแทนรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาของแต่ละคณะ ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา ตัวแทนประธานสโมสรนักศึกษา นายกองค์การนักศึกษา และคณะกรรมการนักศึกษา เพื่อทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. ผู้วิจัยทำหนังสือ คำร้อง ถึงบัณฑิตวิทยาลัย ผ่านทางภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจาก ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาของแต่ละคณะ ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา ตัวแทนประธานสโมสรนักศึกษา นายกองค์การนักศึกษา และคณะกรรมการนักศึกษาจำนวน 330 คน เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

4. ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น ถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ตัวแทนรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาของแต่ละคณะ ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา ตัวแทนประธานสโมสรนักศึกษา นายกองค์การนักศึกษา และคณะกรรมการนักศึกษา จำนวน 330 ฉบับ และให้แต่ละสถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์ปัจจัย แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและในภาพรวม และวิเคราะห์ค่าระดับคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำค่ามัธยฐานเลขคณิตเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบการประสานงานและการสื่อสาร 2) การส่งเสริมการบำเพ็ญตนเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 3) การเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน 4) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และ 5) การบริการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 64.839 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.500 – 0.734 เมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบ สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “การจัดระบบการประสานงานและการสื่อสาร” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.551 – 0.719 ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalues) เท่ากับ 27.001 และค่าร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบ (percent of

variance) เท่ากับ 19.709 มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 34 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 2 “การส่งเสริมการบำเพ็ญตนเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.562 – 0.672 ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalues) เท่ากับ 17.264 และค่าร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบ (percent of variance) เท่ากับ 12.601 มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 8 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 3 “การเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.551 – 0.713 ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalues) เท่ากับ 16.898 และค่าร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบ (percent of variance) เท่ากับ 12.335 มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 14 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 4 “การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.507 – 0.654 ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalues) เท่ากับ 15.080 และค่าร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบ (percent of variance) เท่ากับ 11.007 มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 11 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 5 “การบริการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.556 – 0.734 ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalues) เท่ากับ 12.587 และค่าร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบ (percent of variance) เท่ากับ 9.187 มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 4 ตัวแปร

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบของการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบที่	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1	34	0.551 – 0.719
2	8	0.562 – 0.672
3	14	0.551 – 0.713
4	11	0.551 – 0.654
5	4	0.556 – 0.734
รวมทั้งสิ้น	71	0.551 – 0.734

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปร 34 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.551 – 0.719 องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวนตัวแปร 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.562 – 0.672 องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปร 14 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.551 – 0.713

องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปร 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.551 – 0.654 องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.500 – 0.734 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบมีจำนวนตัวแปรทั้งสิ้น 71 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.500 – 0.734

1.การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการ

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ประเภทการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis: EFA) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1.1. จากการทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งพิจารณาจากสถิติทดสอบ 2 ค่า คือ

1.1.1. ค่า KMO (Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy) ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่

ระหว่าง 0 – 1 ถ้าค่า KMO ใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน การวิเคราะห์ปัจจัยมีความเหมาะสมกับข้อมูล

1.1.2. ค่าการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity เป็นการทดสอบสมมติฐาน คือ

Ho: ตัวแปรการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่มีความสัมพันธ์กัน

H1: ตัวแปรการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากค่า Chi – Square และการมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 (Sig ≤ 0.05) ว่ายอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน ดังผลการวิเคราะห์ที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่า KMO and Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		0.967
Bartlett's Test of Sphericity	Apporox. Chi-Square	56247.09
	Df	9316
	Sig	0.000

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการทดสอบค่า KMO (Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.967 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรองค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 137 ตัวแปรเป็นจำนวนข้อมูลที่มีความเพียงพอ มีความสัมพันธ์กันและมีความเหมาะสมที่สามารถใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับดีมาก และเมื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ค่า Chi – Square เท่ากับ 56247.09 และค่า significance เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ Ho และยอมรับ H1 นั่นคือ

ค่าแมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 137 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ทำให้ใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) ได้ต่อไป

1.2. การสกัดปัจจัย (factor extraction) ด้วยวิธีการสกัดปัจจัยองค์ประกอบหลัก (principle component analysis) ที่มีการหมุนแกนปัจจัยแบบตั้งฉาก (orthogonal rotation) ด้วยวิธีการหมุนแกนปัจจัยแบบแวนแมกซ์ (varimax rotation) เพื่อให้ความแปรปรวนของค่าน้ำหนักภายในปัจจัยเดียวกันมีค่ามากที่สุด และการกระจายตัวของค่าน้ำหนักมากที่สุด ทำให้ค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรมีความชัดเจนยิ่งขึ้นในแต่ละปัจจัย

2. การวิเคราะห์แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการนำองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ และ 71 ตัวแปร มาทำการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งสิ้น 10 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การบริการปัจจัยพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในและนอกมหาวิทยาลัย 2) การบริการดูแลสวัสดิภาพของนักศึกษา 3) การบริการด้านอาชีพให้กับนักศึกษา 4) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษา 5) การพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา 6) สร้างความโดดเด่นด้านอัตลักษณ์ของนักศึกษา 7) การส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการในงานกิจการนักศึกษา 8) การพัฒนาบุคลากรในงานกิจการนักศึกษา 9) การส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรมไทย และ 10) สร้างเครือข่ายด้านกีฬาระหว่างสถาบัน

อภิปรายผลการวิจัย

1 จากการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) การจัดระบบการประสานงานและการสื่อสาร 2) การส่งเสริมการบำเพ็ญตนเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 3) การเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน 4) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และ 5) การบริการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลายเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการปฏิบัติงานด้านเอื้ออำนวยความสะดวก อุปกรณ์และสถานที่ การเงิน ทรัพยากรบุคคล เพื่อจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะภารกิจหลักคือการผลิตบัณฑิต ให้เจริญก้าวหน้าองงามเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีความรู้ ความสามารถ มีวิจรรย์ญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพแข็งแรงเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะออกไปสู่สังคมและตลาดแรงงานข้างหน้าต่อไป งานกิจการนักศึกษาส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการบริการ สวัสดิการ การบริการสนทนา สุขภาพ และจัดหางาน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะและศักยภาพของสถาบันแต่ละแห่งเป็นหลัก ซึ่ง 5

องค์ประกอบที่ค้นพบมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏของวิดิกค์ (Widick, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยนเรศวร, กองกิจการนิสิตนักศึกษา, 2557:3) กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะทำให้การบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏประสบความสำเร็จ โดยกล่าวถึงการพัฒนา นักศึกษานั้น จะเน้นการพัฒนาผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ในชีวิต การรับรู้ การใช้เหตุผลในการมองโลก การมีมนุษยสัมพันธ์ติดต่อกันกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมและสิ่งแวดล้อมยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ เนเฟลแคมป์ และปาร์คเกอร์ (Knefelkamp and Parker อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยนเรศวร, กองกิจการนิสิตนักศึกษา, 2557:3) โดยกล่าวถึง การพัฒนานักศึกษานั้นจะเป็นการลำดับขั้นตอนในการรับรู้และการใช้เหตุผลเกี่ยวกับการมองโลก มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม โดยจะเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ในสังคมและการใช้สติปัญญา ค่านิยม แนวคิดต่างๆ ของตนเอง จะทำให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ได้ และยังสอดคล้องกับพาสคาเรลลา และเทเรนซินี (Pascarella and Terenzini อ้างถึงใน A.W. Chickering and Reisser, 1993) กล่าวเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาไว้ว่า การพัฒนานักศึกษานั้นเป็นชุดของงานพัฒนาการหรือการพัฒนาตามลำดับขั้นตอน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในด้านความคิด ความรู้สึก การประพฤติตน ค่านิยม และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลอื่นและตัวนักศึกษาเอง การเปลี่ยนแปลงด้านความคิด และการวิวัฒนาการเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ การสันนิษฐาน ความแตกต่างในการเรียนบุคลิกภาพ อารมณ์ หรือภูมิหลังทางสังคม และสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและมิลเลอร์ และพริ้นซ์ (Miller and Prince, 1976) โดยกล่าวถึง การพัฒนานักศึกษานั้นจะเป็นการลำดับขั้นตอนในการรับรู้และการใช้เหตุผลเกี่ยวกับการมองโลก มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม โดยจะเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ในสังคมและการใช้สติปัญญา ค่านิยม แนวคิดต่าง ๆ ของตนเอง จะทำให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ได้

2. แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 10 แนวทาง คือ 1) การบริการปัจจัยพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ภายในและนอกมหาวิทยาลัย 2) การบริการดูแลสวัสดิภาพของนักศึกษา 3) การบริการด้านอาชีพให้กับนักศึกษา 4) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษา 5) การพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา 6) สร้างความโดดเด่นด้านอัตลักษณ์ของนักศึกษา 7) การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในงานกิจการนักศึกษา 8) การพัฒนาบุคลากรในงานกิจการนักศึกษา 9) การส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรมไทย 10) สร้างเครือข่ายด้านกีฬาระหว่างสถาบัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการบริหารงานกิจการนักศึกษา เป็นการบริหารงานของสถานศึกษาที่บริการ สนับสนุน ช่วยเหลือนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน ทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ปรับการใช้ชีวิตให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่งผลให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา และต่อผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประมวดี วิลาจันท์ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยดังนี้ (1) คณะกรรมการกิจการนักเรียนนักศึกษา (2) ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยคืองานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานพัฒนานักเรียนนักศึกษา งานบริการและสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานแนะแนวนักเรียนนักศึกษาและงานศิษย์เก่าสัมพันธ์ (3) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยคือ การวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา 3 รูปแบบได้ผ่านการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร อัมสวาสดี และวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยครูปากเซ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซจำแนกตามสถานภาพที่ต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซจำแนกตามระบบการเรียนที่ต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) แนวทางการดำเนินงานกิจการนักศึกษาจะประกอบไปด้วยงานคุ้มครองดูแลนักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา งานบริการสุขภาพนักศึกษา และงานสวัสดิการ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ควรพิจารณาเพิ่มระเบียบของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เรื่องของการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ซึ่งอาจให้มีวุฒิบัตรหรือคะแนนสำหรับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ
2. ควรปรับปรุงโครงสร้างของภาระงานอาจารย์ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยให้มีผลต่อการประเมินผลต่อการปฏิบัติงานประจำปี
3. ควรปรับปรุงกระบวนการในการสรรหาอาจารย์เข้าสู่มหาวิทยาลัย โดยพิจารณาเกณฑ์การให้คะแนนจากประวัติในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของอาจารย์ในสมัยที่เป็นนักศึกษา
4. จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมภาวะผู้นำให้แก่ประธานกิจกรรมทุกชมรม โดยเน้นให้นักศึกษามีความสุข สนุกสนาน มีความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เพื่อฝึกการเป็นผู้นำ
5. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาตั้งชมรมเอง ดำเนินการหาสมาชิกเอง ดำเนินการหาอาจารย์ที่ปรึกษาเอง ดำเนินการประชุม เลือกตั้งวางแผน กำหนดปฏิทินเอง เพื่อเป็นการฝึกและเห็นศักยภาพที่แท้จริงของนักศึกษา
6. ควรจัดกิจกรรมผสมผสานในเชิงวิชาการ ซึ่งทุกกิจกรรมสามารถทำให้นักศึกษาก้าวแสดงออก

รู้ตัวตนของตัวเอง และความสามารถของตัวเอง รู้จัก
ปรับปรุงพฤติกรรมและสามารถควบคุมอารมณ์ได้

2.ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ
พัฒนาอาชีพให้กับนักศึกษา ให้หลากหลายและมี
ปริมาณมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการเน้นเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้
มากขึ้นและทั่วถึงในเรื่องของการจัดกิจกรรมในแต่ละ
ครั้ง

3. ควรจัดเตรียมด้านอุปกรณ์ อาคารสถานที่ที่
ใช้สำหรับในการจัดกิจกรรมให้มีความเพียงพอ

เอกสารอ้างอิง

- ประยูร อัมสวาสดี และวิจิต สุรัตน์เรืองชัย, ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยครูปากเซ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 23 ฉบับ 1 (ตุลาคม 2554 - มกราคม
2555), 45.
- ประมวล วิลาจันท์, การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต(สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2555, บทความย่อ.
- Widick, (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยนเรศวร, กองกิจการนิสิตนักศึกษา), คู่มือการดำเนินงานการรับรองการเข้าร่วม
กิจกรรมเสริมหลักสูตร (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557), 3.
- Knefelkamp และ Parker (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยนเรศวร, กองกิจการนิสิตนักศึกษา), คู่มือการดำเนินงานการ
รับรองการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557), 3.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
พ.ศ. 2560 – 2564, (15 กันยายน 2559), 65.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134, ตอน 40 ก (6 เมษายน 2560), 14.
- Likert, R.A., “Technique for the Measurement of Attitudes,” Arch Psychological. 25 (140)
(1932, May), 1 – 55.
- K. Miller, Theodore and S. Prince, Judith, The Future of Student Affairs (San Francisco:
Jossey -Bass Publishers, 1976).
- Pascarella และ Terenzini (อ้างถึงใน A.W. Chickering and Reisser), Education and Identity, 2nd ed.
(San Francisco: Jossey - Bass, 1993)